

2022-2023

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

JESUÏTES Casp
Sagrat Cor de Jesús

TAULA DE CONTINGUTS

1.	Introducció	
1.1	Un canvi de paradigma	4
1.2	Model Educatiu de Jesuïtes Educació	6
2.	Context de centre en l'àmbit lingüístic	8
2.1	Anàlisi sociolingüística del centre	9
3.	Oferta de llengües addicionals al centre	11
3.1	Programes de certificació en llengües estrangeres	14
3.2	Programa de projectes d'internacionalització	15
3.3	Programa de Diploma Batxillerat Dual Americà	16
3.4	Model Educatiu No Formal (MENOF)	17
4.	El Model d'Aprenentatge de Llengües de Jesuïtes Educació	
4.1	Escoles de Jesuïtes Educació: el model d'aprenentatge de llengües	18
4.2	El model d'aprenentatge de les llengües a Infantil i Primària	22

5.	Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües	23
6.	Criteris metodològics i organitzatius per a l'aprenentatge de les llengües	29
6.1	Tractament integrat de les llengües (TIL) i tractament integrat de llengua i contingut (TILC)	31
6.2	Integració del Departament d'Orientació Psicopedagògic (DOP) en l'aprenentatge de les llengües	36
6.3	Estratègies reguladores de l'aprenentatge de les llengües	37
6.4	Foment de la lectura	37
6.5	Anàlisi dels resultats de les proves externes i internes en relació amb l'aprenentatge de les llengües	39
6.6	L'aprenentatge de la llengua amb l'alumnat nouvingut	39
7.	Recursos i accions complementàries	41
8.	La comunicació interna i relació amb l'entorn	43
9.	La formació i l'acreditació lingüística del professorat	45
10.	Referències	49

1.INTRODUCCIÓ

1.1.Un canvi de paradigma

En els darrers anys s'ha produït arreu del món un qüestionament de la funció de l'escola i dels seus ensenyaments, a tots els nivells, cercant de redefinir-ne la funció i les necessitats socials per als futurs ciutadans. *The future of education and skills. Education 2030* (OCDE) o projectes com "Educació Demà" (Fundació Bofill) en són mostres a diferents escales. En el terreny de l'ensenyament-aprenentatge de llengües, la neurociència -específicament la neurolingüística- i les reflexions pedagògiques recents, han ofert aportacions molt rellevants que suposen un canvi de paradigma que es pot il·lustrar amb alguns exemples:

- Del coneixement de la llengua a la competència en llengua.
- De l'ensenyament de llengües al tractament integrat de llengües.
- Del correcte/incorrecte a l'adequat/inadequat.
- De la suma de monolingüismes al plurilingüisme.
- Del parlant nadiu a l'heterogeneïtat de competències.
- De les llengües estrangeres al tractament integrat de llengua i continguts.

L'octubre del 2018 el Departament d'Educació presenta el document *El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural*, basat en els documents del Consell d'Europa sobre el plurilingüisme i en les pràctiques de l'aula, que té com a objectiu "enfortir la cohesió social, enriquida pel coneixement d'altres llengües".

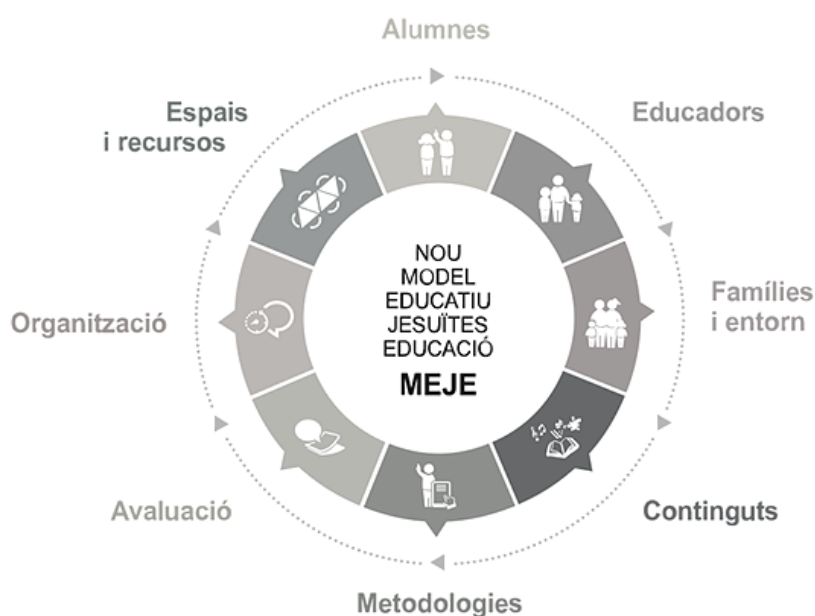
Aquest text aborda els canvis metodològics i organitzatius necessaris en l'actual context multilingüe i multicultural per donar resposta als reptes d'una societat complexa i canviant i ofereix als centres educatius criteris i orientacions per ensenyar les llengües d'una manera integrada amb els continguts, amb la finalitat de situar la llengua al centre del procés d'aprenentatge. Educació avança d'aquesta manera cap a l'educació plurilingüe, que va més enllà de l'ensenyament de diverses llengües: la competència plurilingüe consisteix a desenvolupar una competència comunicativa única i usar diferents llengües per construir el coneixement.

Jesuïtes Educació (JE), i en conseqüència Jesuïtes Casp-Sagrat Cor de Jesús participa, des de l'inici de l'Horitzó 2020, amb el suport i la fonamentació teòrica del món universitari, d'aquesta nova mirada sobre l'ensenyament-aprenentatge de les llengües i ho fa a través del Model d'Aprenentatge de Llengües (MALL), una dimensió específica, fonamental i estratègica del model educatiu de JE (MEJE) que defineix quina ha de ser l'educació lingüística, en un sentit ampli, dels nostres alumnes, articulat amb el suport i la validació teòrica de Blanquerna-Universitat Ramon Llull, per una banda, i la fonamentació dels principis de la Societat Catalana de Pedagogia definits en el seu Marc d'Ensenyament de Llengües Vives.

***El Model
d'Aprenentatge de
Llengües (MALL)
és una dimensió
específica,
fonamental i
estratègica del
model educatiu de
JE (MEJE) que
defineix quina ha
de ser l'educació
lingüística, en un
sentit ampli, dels
nostres alumnes.***

1.2. Model educatiu de Jesuïtes Educació

Les escoles de Jesuïtes Educació ens trobem immerses en el procés de transformació pedagògica inicialment conegut com a Horitzó 2020, el qual evoluciona cap a un escenari nou, l'Horitzó+. En aquest nou escenari, es pretén aplicar totes les estratègies de millora derivades de l'anàlisi de la primera fase de la transformació, per tal de continuar desenvolupant el nostre model educatiu. Un procés d'anàlisi i millora continua, a partir de la pràctica i la reflexió que forma part de la identitat de la nostra institució.

Aquesta transformació de model pedagògic és profunda i respon a la necessitat social de replantejar la funció de l'escola, per una banda, i la necessitat d'actualitzar l'essència innovadora de la tradició pedagògica pròpia, per altra banda.

El Model Educatiu de Jesuïtes Educació (MEJE) té com a objectiu educar dones i homes per als altres i amb els altres, mirant cap al futur des de la innovació pedagògica, la justícia social, la dimensió ecològica, l'espiritualitat ignasiana i la ciutadania global dels alumnes, en una educació que ens obre a la comprensió del món en què vivim. Es defineix pels seus essencials, és a dir les orientacions de caràcter ignasià de les vuit dimensions pedagògiques des de les quals s'articula el desplegament de l'Horitzó 2020 (alumnes, famílies, educadors, currículum, metodologies, avaluació, organització i espais).

horitzó+

Tant el context d'innovació propi, com el context social conviden a un ensenyament-aprenentatge de les llengües que respongui a les múltiples i diverses necessitats socials així com a les necessitats de desenvolupament personal i a fer realitat el nou paradigma pedagògic, atès que la qualitat de l'educació té en la dimensió lingüística el seu requisit més important.

2. CONTEXT DE CENTRE EN L'ÀMBIT LINGÜÍSTIC

L'escola Jesuïtes Casp-Sagrat Cor de Jesús forma part de la xarxa Jesuïtes Educació i està immersa en el procés de transformació educativa per donar resposta a les necessitats de l'alumnat per esdevenir persones integrals i competents que responguin a les demandes de la societat.

En aquest sentit, l'escola va iniciar el seu procés de transformació el curs 2014-2015, dins el marc del projecte Horitzó 2020, implementant la nova etapa d'Educació Infantil (MOdel Pedagògic d'Infantil, MOPI). A partir d'aquí i de forma gradual, el procés de transformació ha continuat implementant les propostes a Primària (1r-4t, Primària Inicial, PIN), 5è i 6è de Primària i 1r i 2n d'ESO (Nova Etapa Intermitèdia, NEI), 3r i 4t d'ESO (TQE) i Batxillerat.

Tot aquest procés està permetent passar del concepte d'etapa transformada al d'escola transformada, de forma que tota la comunitat educativa ha d'avançar coordinada cap al desenvolupament del Projecte Educatiu de Centre.

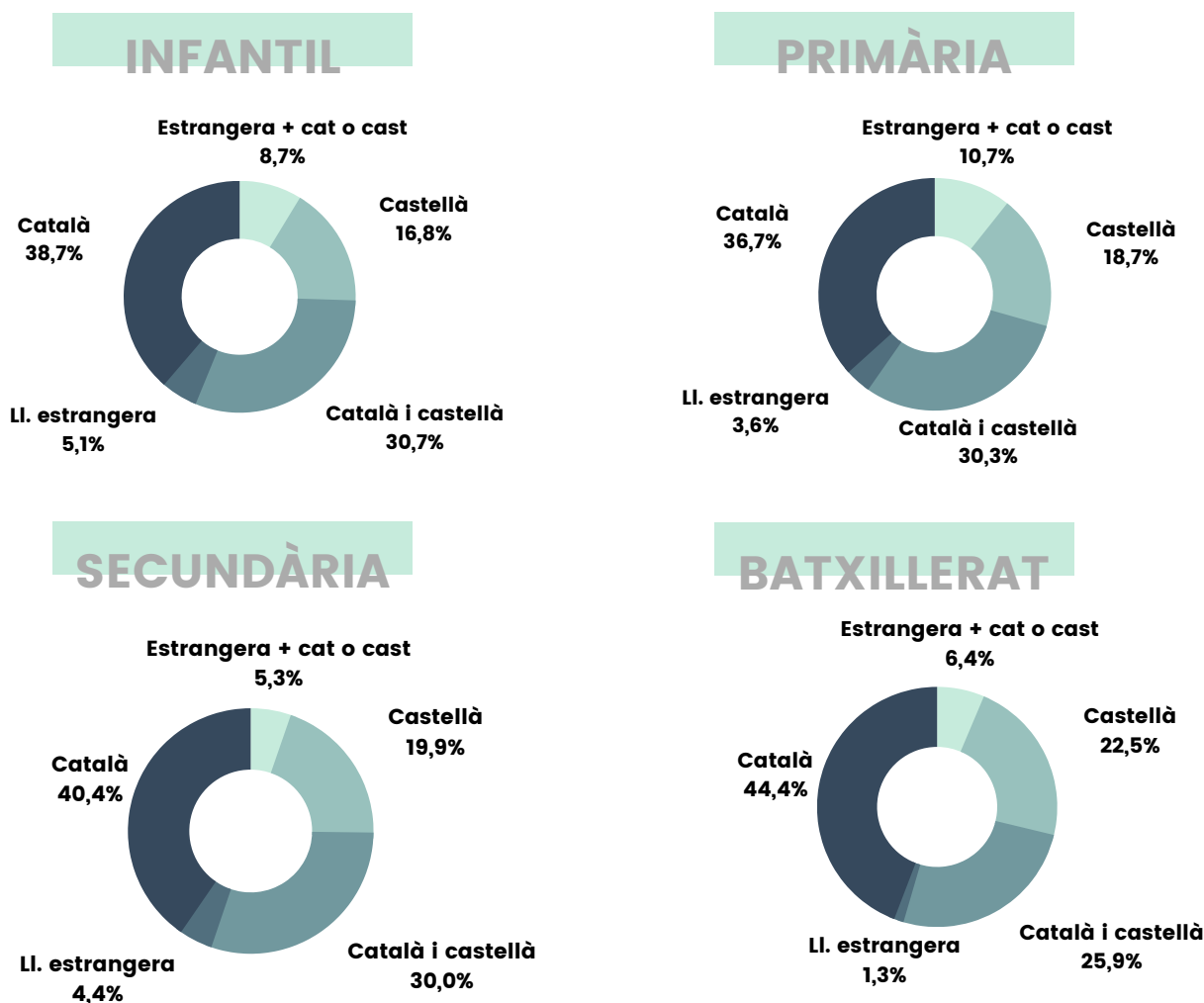

Una transformació que està provocant la implementació d'un nou Model d'Aprenentatge de les Llengües (MALL), citat anteriorment, i que ha suposat una renovació del Projecte Lingüístic de Centre (PLC). Com ja s'ha comentat anteriorment, aquest nou model situa la competència comunicativa com a eix central de tots els aprenentatges, i, per tant, part nuclear del nostre projecte educatiu.

2.1. Anàlisi sociolingüística del centre

A partir de l'elaboració de diferents enquestes i qüestionaris, tant a famílies, alumnes i a educadors del centre, així com la seva posterior revisió i anàlisi, hem pogut determinar un perfil lingüístic que ens serveix com a marc de referència adequat a l'escola.

Pel que fa a l'alumnat del centre, la llengua que es parla a casa queda recollit en els següents gràfics:

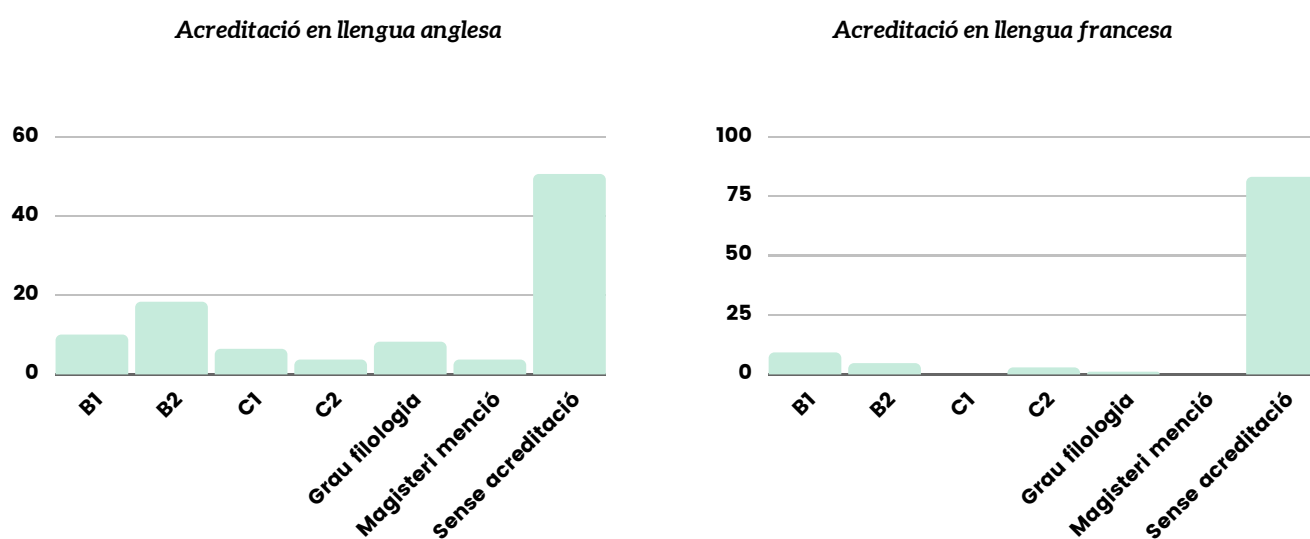

Distribució de la llengua parlada en l'entorn familiar (dades curs 19-20)

Observem que la llengua catalana és majoritàriament la llengua vehicular del nostre alumnat en l'entorn familiar. Així i tot, s'observa un ús important del castellà, amb percentatges ben significatius. Per tant podem determinar que el context familiar de la nostra escola és primordialment monolingüe (quasi el 60%) i només és bilingüe a aproximadament en un 30%. El percentatge

d'alumnat que utilitzen llengües diferents del català i el castellà com a llengua principal en el seu entorn familiar és reduït i això no ens permet dir que el nostre context és plurilingüe.

Pel que fa als docents del nostre centre, s'observa que la llengua més usada de comunicació, tant entre el mateix col·lectiu com amb l'alumnat és el català. Tanmateix, des del punt de vista de l'expertesa del col·lectiu docent en el domini de diferents llengües, les dades obtingudes mesurades en funció de l'acreditació són les següents:

Distribució d'acreditacions oficials de llengües estrangeres dels educadors/es (dades curs 19-20)

Les dades ens mostren que el grau d'expertesa mesurat a partir de la certificació es focalitza sobretot en la llengua anglesa, on al voltant d'un 50% dels docents acrediten un coneixement bàsic d'aquesta. A continuació, podem destacar que existeix una petita part del claustre docent, un 17%, amb coneixements de la llengua francesa.

3. OFERTA DE LLENGÜES ADDITIONALS AL CENTRE

El context multilingüe i multicultural ens convida a fer una reflexió profunda sobre l'aprenentatge i l'ús de les llengües addicionals a les nostres escoles. Constatem, en primer lloc, que el nostre projecte educatiu es defineix com a plurilingüe, prioritza un ambient multilingüe i intercultural en tots els espais i temps del centre educatiu, amb un enfocament global i transversal de les llengües; i és coherent i progressiu en la incorporació de les diferents llengües.

La primera llengua addicional és, preceptivament, l'anglès, veritable lingua franca, de comunicació transnacional en l'actual veïnatge universal. La segona llengua addicional és el francès. Una llengua que pertany a la mateixa família romànica del català i el castellà, amb un veïnatge geogràfic proper.

L'anglès s'introdueix com a llengua d'aprenentatge a partir de l'Educació Infantil, i es manté en tota la resta d'etapes de l'escola, on es combina el seu aprenentatge amb el català i castellà en diferents escenaris que proposen un treball integrat de les llengües (TIL).

El francès s'introdueix a partir del curs de 5è de primària amb continuïtat fins al final de l'escolaritat obligatòria (4t ESO, és una matèria optativa). A partir de batxillerat l'oferta és voluntària. Cal puntualitzar que s'inicia l'aprenentatge d'aquesta llengua en el curs de 5è de primària, ja que es considera que els alumnes tenen prou integrades i consolidades les estructures i estratègies comunicatives de les llengües pròpies (català i castellà), les quals serviran de base per a l'aprenentatge d'aquesta llengua addicional, tal com es defensa des de les diferents teories constructivistes.

Pel que fa a les metodologies proposades, cal destacar que es prioritza un enfocament totalment comunicatiu. Es prioritza la dimensió oral de la llengua com a font principal per a l'aprenentatge, posant l'accent a **metodologies dialògiques**, sobretot en les edats primerenques.

Així mateix, pel que fa a l'aprenentatge de la llengua anglesa, aquest es vehicula des de diferents escenaris, **integrant-se** de forma natural com a eina de comunicació en diferents contextos. Per tant, no podem parlar d'un sol escenari per a l'aprenentatge, sinó que aquest s'inclou de manera transversal en altres escenaris, potenciant així el seu vessant comunicatiu.

No podem parlar d'un sol escenari per a l'aprenentatge de l'anglès, sinó que aquest s'inclou de manera transversal en altres escenaris, potenciant així el seu vessant comunicatiu.

Combinem, doncs, dotacions horàries pròpies en el qual l'aprenentatge se centra específicament en l'anglès, guiats sempre per docents especialistes en aquesta llengua, amb un treball centrat també en altres escenaris (tallers, racons, projectes), dotant als aprenentatges d'un alt grau de significació per a l'alumne.

En el cas de l'aprenentatge de la llengua francesa, aquest se centra específicament en dotacions horàries pròpies, guiades sempre per docents especialistes en aquesta llengua.

Pel que fa als criteris organitzatius, es treballa amb diferents tipus d'agrupacions depenent de l'enfocament metodològic emprat. En els espais transversals, les agrupacions són les pròpies dels grups aula. En els espais específics, es combinen agrupacions d'aula, amb agrupacions més petites per tal de potenciar el vessant comunicatiu de la llengua. Totes les agrupacions són heterogènies, des d'un punt de vista acadèmic i social. Aquest fet permet treballar amb un model més inclusiu on tant alumnes com educadors esdevenen models i fonts d'aprenentatge.

En els següents quadres podem observar un resum de les diferents dotacions horàries i estratègies metodològiques i organitzatives per a cadascuna de les etapes en cadascuna de les llengües addicionals:

LLENGUA ANGLESÀ

INFANTIL

ESCENARIS

P3

1 hora setmana de Moviment
1 hora setmana de Racons
2,5 hores setmana d'Storytelling
Moments quotidians on l'anglès està integrat en l'activitat (0,5 hores setmana)

P4

1 hora setmana de Moviment
1 hora setmana de Racons
1 hora setmana d'Storytelling

P5

Moments quotidians on l'anglès està integrat en l'activitat (2 hores/setmana)

PRIMÀRIA

ESCENARIS

C. Inicial

2 hores de treball específic
1 hora de Play with Me (mig grup)
1/2 hora de STORYTIME

C. Mitjà

2 hores de treball específic
1 hora de ORAL SESSION (mig grup)
1 hora BITE SIZE FUN (CLIL)

C. Superior

3 hores de treball específic
1 hora de FICTION EXPRESS (lectura en anglès)

SECUNDÀRIA

ESCENARIS

Obligatòria

3 hores de treball específic: agrupacions de 25 alumnes.

Batxillerat

2 hores de treball específic: agrupacions de 5 alumnes.
1h de desdoblament (comunicació oral)

LLENGUA FRANCESA

PRIMÀRIA	ESCENARIS
C. Superior	2 hores a la setmana de treball específic. Agrupacions de 25 alumnes.
SECUNDÀRIA	ESCENARIS
1r a 3r	2 hores a la setmana de treball específic. Agrupacions de 25 alumnes.
4t	3 hores a la setmana de treball específic. Matèria optativa: Agrupacions de 20 alumnes.

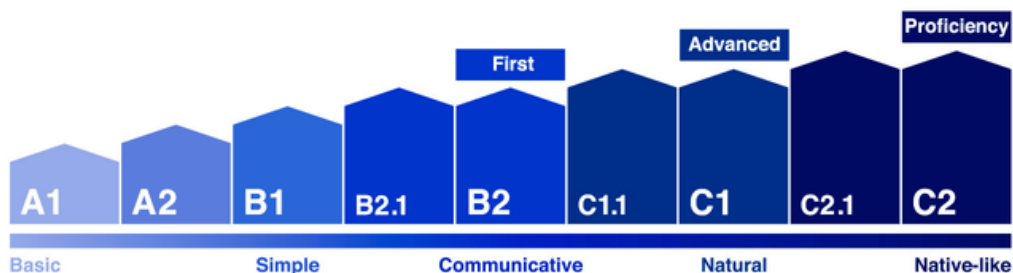
3.1. Programes de certificació en llengües estrangeres

A més de l'ensenyament reglat de l'anglès i el francès, l'escola ofereix als seus alumnes la possibilitat d'aconseguir certificacions oficials de coneixements en llengües addicionals: llengua anglesa i francesa.

L'escola promou que els alumnes es presentin als exàmens oficials per tal d'obtenir una titulació emmarcada dins del Marc europeu comú de referència per a l'ensenyament i l'avaluació de les llengües, especialment a 4t d'ESO.

Nivell de certificació C1 – alumnes de 1r batxillerat.

Nivell de certificació Delf B1 – alumnes de 4t d'ESO

3.2. Programa de projectes d'internacionalització

L'escola aposta per un programa de projectes d'internacionalització coherent i transversal. Aquesta estratègia permet als alumnes, per una banda, potenciar els aprenentatges en llengües addicionals (anglès i francès) des de la seva dimensió oral, i per l'altra banda fomentar la cultura plurilingüe dins del centre, enfocat sobretot al desenvolupament de la competència actitudinal i plurilingüe.

Cal destacar que els projectes d'internacionalització són una font excel·lent de contextos reals i significatius, on l'alumne ha de posar en joc totes les seves estratègies comunicatives a partir d'una necessitat real, escenaris cabdals per assolir la competència comunicativa.

Aquests projectes s'integren tant des de l'espai d'educació formal, com des de l'espai d'educació no formal, on es fan diferents propostes d'experiències per alumnes tant de primària com de secundària obligatòria i batxillerat.

En el següent quadre resum, es poden observar un exemple de les propostes que es realitzen des de l'escola durant el curs d'actualització d'aquest document. Cal destacar que aquestes concrecions poden variar alguns anys, ja que depenen també de la col·laboració de les escoles amb les quals es realitza l'intercanvi. La tradició de l'escola contempla essencialment intercanvis presencials però en aquest moment estem obrint la via dels intercanvis virtuals que, com es veu en el quadre següent, ja tenen les primeres concrecions a la Primària Inicial (PIN).

PIN (1r PRI-4t PRI)	NEI (5è PRI-2n ESO)	TQE-BATX (3r ESO-2n BATX)
IV Crete (Greece) IV Istanbul (Turkey) EE Campaments en anglès: Castellvell i el Vilar		IP Spinkhill (UK) IP Wabre (Belgium) IP Strasbourg (France) IP Connecticut (USA) EE Toronto (Canadà) EE Boumemouth (UK) EE Torbay (UK) EE Rugby (UK) EE Moate (Ireland)

Intercanvis presencials. IP Intercanvis virtuals. IV Estades d'estiu. EE

3.3. Programa de Diploma Batxillerat Dual Americà

L'escola ofereix als seus alumnes la possibilitat d'obtenir el diploma dual. Aquest diploma, permet assolir tant la titulació pròpia del batxillerat del país d'origen, com el batxillerat dels Estats Units. Mitjançant un conveni de col·laboració de l'escola amb la institució **Academica Corporation**.

Aquesta institució és líder i referent en l'educació virtual als Estats Units, i permet als nostres alumnes estar matriculats simultàniament a la nostra escola i en una High School Americana, i mitjançant un sistema de convalidacions els alumnes aconseguixen la doble titulació en finalitzar el batxillerat.

(Per més informació, clicar sobre la imatge)

Els beneficis que aporta la participació dels alumnes en el programa són diversos. En relació amb el nostre model d'aprenentatge de les llengües, en destacaríem els següents:

- **Immersion lingüística:** Tot el programa es duu a terme en anglès des del primer moment, desenvolupant la competència comunicativa en aquesta llengua dels nostres alumnes.
- **Immersion cultural:** La llengua esdevé vehicle per tal d'entrar en contacte amb una cultura diferent, desplegant la competència intercultural dels nostres alumnes.

És una proposta orientada als alumnes des de **2n de l'ESO fins al batxillerat**. La docència es realitza totalment en format virtual per docents del sistema educatiu americà. Així i tot, als alumnes se'ls assigna un director/a de programa que en fa el seguiment des de l'escola. Tota la càrrega lectiva que suposa el seguiment del programa per part de l'alumne es realitza fora de l'horari escolar.

3.4. Model d'Educació No Formal (MENOF)

Cal destacar que l'escola ofereix activitats en l'espai no formal que complementen la proposta d'aprenentatge de les llengües addicionals. Aquestes activitats estan totalment alineades amb l'enfocament plurilingüe i multicultural del nostre model. Aquestes propostes són:

- **Activitat paraescolar** d'aprenentatge de la llengua anglesa des d'infantil a batxillerat amb la següent distribució:
 - 1 hora/setmana cursos d'infantil i cicle inicial de Primària
 - 2 hores/setmana cursos de 3r a 6è de Primària
 - 2,5 hores/setmana cursos d'ESO i Batxillerat
- Activitat paraescolar en llengua anglesa com a llengua vehicular de l'activitat de Robòtica (primària i secundària obligatòria) i Arts & Crafts (primària).
- Campaments en llengua anglesa com a llengua vehicular de diferent durada segons grups d'edats per a l'etapa de primària.
- Estadades a l'estranger de duració variable entre 2-3 setmanes des de 5è primària fins a 2n de batxillerat.

4. MODEL D'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

4.1. Escoles de Jesuïtes Educació: el model d'aprenentatge de llengües

Responent al nou paradigma en l'aprenentatge de les llengües, i al nou context assenyalat, a Jesuïtes Educació i, per tant, a l'escola Jesuïtes Casp hem proposat un Model d'Aprenentatge de les Llengües, MALL, que té com a objectiu formar alumnes competents en la dimensió comunicativa, des d'una perspectiva inclusiva, multidisciplinària i transdisciplinària, que reconegui i reforci el component transversal de les llengües (ja que la llengua no és tan sols matèria sinó l'eina fonamental dels aprenentatges), per una banda, i plurilingüe, per l'altra, com ho són la societat, els nostres alumnes, les seves famílies i els docents.

El seu objectiu és formar alumnes competents en la dimensió comunicativa, des d'una perspectiva inclusiva, multidisciplinària i transdisciplinària, que reconegui i reforci el component transversal de les llengües, i plurilingüe.

Entenem que l'aprenentatge és un procés que es construeix fonamentalment en espais d'interacció i a partir de processos de construcció conjunta del coneixement, així doncs, la fonamentació pedagògica del model és **socioconstructivista**. Partim d'una visió funcional, interactiva i constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües que posa l'accent en l'**oralitat**, des de la consciència fonològica, com a fonament de les habilitats i l'aprenentatge dialògic en el marc d'un concepte holístic de la llengua i una aproximació al tractament integrat de llengües.

El llenguatge no és una facultat autònoma, sinó que es relaciona amb les altres habilitats cognitives humanes. El llenguatge crea pensament. L'objecte d'estudi primer no és el sistema de les llengües, sinó l'ús, a partir del qual podem observar el sistema de manera dinàmica i interrelacionar estructura lingüística (sintaxi), significat (semàntica), ús lingüístic (pragmàtica). S'imposa una caracterització dinàmica del llenguatge que difumina les fronteres entre els diferents nivells del llenguatge (la semàntica i la pragmàtica, la semàntica i la gramàtica, la gramàtica i el lèxic). Les propostes didàctiques sempre s'han de treballar amb aquesta visió tridimensional de l'aprenentatge de les llengües, cercant la consciència de l'alumne per a cadascuna d'elles.

Un aprenentatge competencial implica un ús conscient i intencional de la llengua, el que alguns autors anomenen un ús estratègic de la llengua.

Adoptem un **enfocament comunicatiu**, és a dir, que s'ocupa dels aspectes funcionals i d'ús del llenguatge, ajuda els alumnes a construir interactivament textos sencers, adequats a situacions comunicatives específiques, adreçats a interlocutors concrets i amb propòsits comunicatius definits, a més de correctes formalment. La reflexió sobre la llengua es fa des d'una perspectiva competencial i es promou la reflexió i l'avaluació de la mateixa pràctica a través d'activitats autèntiques i significatives, transversals i des de la integració de llengües.

Les funcions socials que els alumnes desenvoluparan com a **ciutadans** depenen de la seva competència comunicativa i de la seva capacitat per adequar-la a contextos i propòsits molt diversos, per tant, un **aprenentatge competencial** implica un ús conscient i intencional de la llengua, el que alguns autors anomenen un **ús estratègic** de la llengua, amb un **canvi de paradigma**: del que és correcte o incorrecte, al que és adequat o inadequat. Aquest ús cal que sigui treballat des dels primers cursos i va lligat a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i a l'adquisició d'estratègies que afavoreixin la comprensió de la informació. La detecció primerenca de possibles dificultats i una intervenció adequada han de guiar l'acció en tot moment del procés.

EL MODEL ES DEFINEIX COM A...

1

COMUNICATIU

La llengua oral, afavorint l'escolta activa, és el fonament de tot aprenentatge, específicament de la lectura i l'escriptura. La perspectiva comunicativa reconeix la variació lingüística en els diferents usos i funcions.

2

PLURILINGÜE

Prioritza un ambient plurilingüe i intercultural en tots els espais i temps del centre educatiu, amb un enfocament global i transversal de les llengües; COHERENT I PROGRESSIU en la incorporació de les diferents llengües.

3

INCLUSIU

i expansiu, que interpel·la a tota la comunitat educativa i és una eina bàsica per a la construcció de la persona i del seu aprenentatge.

4

COMPETENCIAL

basat en la reflexió i la presa de decisions de l'alumne que li permeten adequar-se a les necessitats d'ús de la llengua en diferents contextos, desenvolupant un aprenentatge estratègic.

5

VITAL I SIGNIFICATIU

vinculat a la vida dels nois i les noies que volem educar, ARRELAT en la persona per tal que fonamenti de forma creativa la seva identitat.

6

PERSONALITZAT

que incorpora la detecció precoç en l'etapa primerenca (de P3 a 4t de Primària), i l'acompanyament individualitzat i SENSIBLE A LA DIVERSITAT, adaptat a les singularitats que conformen els grups.

7

VISUAL-ARTÍSTIC

que estimula la creativitat de l'alumne en l'ús de múltiples llenguatges, connectant la competència comunicativa oral, escrita i literària amb l'expressió visual, artística i audiovisual i LÚDIC, que potencia el joc i l'actitud lúdica de l'alumne proposant reptes permanents per assolir nous aprenentatges.

8

ACREDITAT

amb certificacions oficials de reconeixement internacional, que ajuden l'alumne a construir el seu projecte vital.

4.2. El model d'aprenentatge de les llengües a Infantil i Primària

Des de les etapes d'infantil i primària es proposa un nou model d'ensenyament-aprenentatge de les llengües. Aquest model parteix d'una visió funcional, interactiva i constructivista del procés d'ensenyament i aprenentatge, posa l'accent tant en l'oralitat com a fonament de totes les habilitats lingüístiques com en l'aprenentatge dialògic en el marc d'un concepte holístic de la llengua i s'aproxima a un tractament integral de les llengües.

Les característiques principals d'aquest nou enfocament són les següents:

- Èmfasis en l'autonomia emocional de l'alumne.
- Pràctiques de lectura i escriptura funcionals i significatives.
- Increment de la interacció social amb altre per l'aprenentatge.
- Respecte al procés de cada infant i acompanyament des de la seva zona de desenvolupament proper.
- Integració d'hàbits lectors i escriptors.
- Priorització en dotar de significat al text a la descodificació del codi.
- Importància de la planificació i revisió abans i després de la textualització.
- Canvis en el vocabulari del mestre.
- Acompanyament de l'oralitat en la textualització dels textos.
- Plurilingüisme progressiu.

5. OBJECTIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE I L'ÚS DE LES LLENGÜES

El nostre objectiu és que els alumnes siguin competents comunicativament en sentit ampli: plurilingües, capaços de dialogar amb si mateixos i amb el món i d'expressar la seva visió, així com la seva interioritat; amb una comprensió crítica de la realitat i la cultura, des de l'oralitat i l'escriptura, amb profunditat i creativitat, en tots els suports al seu abast.

A més dels objectius curriculars establerts, el nostre model ofereix alguns principis orientadors de la pràctica que interpellen el rol del mestre, de l'alumne, del tipus d'activitats i del tipus de relació que cal afavorir dins de les nostres escoles i a les aules en particular per a l'aprenentatge de la llengua i es concreten en els següents objectius, als quals s'afegeixen els que específicament es determinin en els centres:

- Desenvolupar **consciència** de la pròpia capacitat comunicativa, valorar-la i desenvolupar-la, amb un **domini heterogeni**, des del període escolar i al llarg de la vida.
- Reconèixer altres realitats (competencials, lingüístiques, culturals...), ser capaços d'interaccionar-hi amb respecte per construir una ciutadania democràtica, respectuosa amb les diferències i capaç d'intervenir en el diàleg públic. Assolir **competències interculturals**.
- Adquirir unes bones **habilitats comunicatives**: una expressió i comprensió orals, una expressió escrita i una comprensió lectora correctes i adequades a diferents contextos, en llengua catalana, en llengua castellana i en llengua anglesa.
- Desenvolupar autonomia com a **lector i escriptor actiu**. Consolidar hàbits de lectura, així com la lectura, l'estudi, el gaudi i la producció de literatura.
- Comprendre i expressar-se de manera apropiada en una o més **llengües addicionals**: anglès i francès o alemany.
- Desenvolupar habilitats per a l'**anàlisi crítica de la informació**, en diferents suports, mitjançant instruments digitals i d'altres, per transformar la informació en coneixement propi, i comunicar-lo a través de diferents canals i formats, també en formats multimodals.

Per assolir aquests objectius, el professorat del centre comparteix la idea que cal un aprenentatge per competències, entenent com a competència la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació. Entenem que l'aprenentatge lingüístic es realitza de manera transversal en qualsevol matèria i des de totes les àrees del currículum.

És per aquest motiu que la nostra proposta es desplega de la següent manera:

Llengua catalana: És la llengua vehicular i d'aprenentatge. Forma part del currículum de l'alumne des de l'Educació Infantil fins al Batxillerat. L'alumnat té el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui la seva llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'objectiu final és que l'alumnat assoleixi una bona competència comunicativa en català.

Llengua castellana: S'introdueix des de l'etapa d'Educació Infantil de manera integrada amb el català. Forma part del currículum de l'alumne des de l'Educació Primària fins al Batxillerat. L'alumnat té el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui la seva llengua usual en incorporar-se a l'ensenyament. L'objectiu al final és que cada alumne desenvolupi el màxim possible la seva competència comunicativa, garantint per a tots el mínim establert en el currículum vigent del Departament d'Educació.

Llengua anglesa: S'introdueix com a primera llengua addicional des de l'Educació Infantil, dins de l'oferta complementària d'aquesta etapa i és la primera llengua estrangera curricular en l'ensenyament obligatori. Forma part del currículum de l'alumne des de primer curs d'Educació Primària fins a 2n de Batxillerat. L'objectiu al final és que cada alumne desenvolupi el màxim possible la seva competència comunicativa, garantint per a tots el mínim establert en el currículum vigent del Departament d'Educació.

Llengua francesa: S'introdueix, com segona llengua estrangera i en horari complementari, a partir de 5è d'Educació Primària fins a 3r curs d'ESO, i queda, a partir d'aquest moment, com a matèria optativa per a aquells alumnes de Batxillerat que la desitgin seguir cursant. L'objectiu al final és que cada alumne desenvolupi el màxim possible la seva competència comunicativa, garantint per a tots el mínim establert en el currículum vigent del Departament d'Educació.

Un assoliment competencial que es basa en l'adquisició de les eines i estratègies necessàries per a dur a terme les quatre habilitats necessàries per al seu desenvolupament: escoltar, llegir, parlar i escriure, així com una habilitat actitudinal que fa referència a la convivència, al respecte i a l'entesa entre les persones de diferents contextos socials i cultures.

Un assoliment, doncs, que ens marca com a objectiu d'aprenentatge les diferents capacitats i competències lingüístiques que l'alumne haurà d'anar assolint de forma progressiva durant la seva escolarització.

EDUCACIÓ INFANTIL

Tal com ens marca el currículum establert per aquesta etapa educativa, l'alumne ha de desenvolupar la capacitat d'aprendre a pensar i a comunicar. Això significa que ha de ser capaç de pensar, crear i elaborar explicacions que s'ajustin a diferents contextos i situacions comunicatives habituals en el seu entorn i mitjançant diferents llenguatges. Per aquest motiu, la nostra proposta es basa a acompanyar a l'alumne en el desenvolupament de destreses com: l'observació, l'escolta, l'experimentació, la parla, l'expressió, la interpretació, la representació i la creació.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Al final d'aquesta etapa l'alumne ha de ser capaç d'exercir les habilitats de comunicació en diferents llengües (català, castellà, anglès i francès) que li permetin expressar la seva comprensió de la realitat, relacionar-se amb l'entorn i amb les persones que el conformen, siguin iguals o referents adults. A més, ha de ser capaç d'utilitzar el llenguatge com a eina d'expressió de pensament, emocions, vivències, opinions, judicis crítics i ètics. Així com, desenvolupar una actitud de respecte i integració envers diferents cultures i realitats mitjançant el reconeixement i l'ús de diferents llengües.

Així doncs, els objectius d'aprenentatge a assolir en finalitzar l'educació primària són:

- Comprendre textos orals de la vida quotidiana, mitjans de comunicació i escolars.
- Produir textos orals de tipologia diversa adequats a la situació comunicativa: el conte, les exposicions, argumentació.
- Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.
- Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents suports i formals.
- Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i propòsit de lectura.
- Emprar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals.
- Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.
- Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari.
- Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari.
- Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.
- Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
- Crear textos amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.
- Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana, i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana.
- Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, l'Estat espanyol, d'Europa i del món.

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Al final d'aquesta etapa l'alumne ha de ser capaç d'exercir les habilitats de comunicació en diferents llengües (català, castellà, anglès i francès) que li permetin expressar la seva comprensió de la realitat, relacionar-se amb l'entorn i amb les persones que el conformen, siguin iguals o referents adults. A més, ha de ser capaç d'utilitzar el llenguatge com a eina d'expressió de pensament, emocions, vivències, opinions, judicis crítics i ètics. I també, desenvolupar una actitud de respecte i integració envers diferents cultures i realitats mitjançant el reconeixement i l'ús de diferents llengües. Aquest objectiu és transversal en tota l'etapa educativa, ja que és compartit amb l'etapa anterior.

Així doncs, en el cas de l'educació secundària, **els objectius d'aprenentatge** esdevindran l'assoliment de les diferents competències pròpies de cada dimensió. Aquests es concreten en què l'alumne sigui capaç de:

- Valorar de manera raonada i crítica els continguts i el propòsit dels textos escrits tot posant en funcionament coneixements externs del text i previs.
- Reconèixer les estructures textuais complexes i interpretar el significat de paraules noves fent servir el context i els trets morfosintàctics complexos.
- Sintetitzar la informació de tota mena de fonts i valorar-la amb sentit crític, atenent el context comunicatiu i la intenció comunicativa.
- Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més adients a l'objectiu i el context, amb organització de les idees i conscienciació de tot el procés.
- Escriure textos molt ben organitzats i enllaçats, en registre adequat i amb plena correcció lèxica, morfosintàctica o ortogràfica.
- Revisar, corregir i reescriure en profunditat aspectes formals i conceptuals del text, i presentar-lo amb claredat i amb elements estètics.
- Valorar de manera crítica i raonada els continguts i el propòsit dels textos orals.

- Produir textos orals molt ben organitzats i enllaçats, amb registre adequat, amb correcció lèxica, morfosintàctica i prosòdica, i amb bon ús dels elements no verbals.
- Iniciar, mantenir i acabar el discurs; saber escoltar i respectar el torn de paraula i les convencions establertes d'acord amb la situació comunicativa, cooperar amb l'interlocutor per tal de facilitar el diàleg, i oferir i demanar aclariments.
- Llegir obres de manera autònoma i conèixer autors i autores tot contextualitzant-los en el seu període històric, social, literari i estètic.
- Expressar opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant subgèneres, eixos temàtics i tòpics i trets estètics en relació amb altres obres, temes i motius, i interpretant i valorant recursos literaris.
- Escriure textos literaris de manera autònoma, amb models explícits o implícits, fent ple ús d'una àmplia gamma de recursos estilístics.

BATXILLERAT

Continuant amb una proposta que sigui coherent amb la resta de les etapes, en l'educació secundària postobligatòria apostem pel desenvolupament de la competència comunicativa dels nostres alumnes. Al final d'aquesta etapa, pretenem que els nostres alumnes mostrin un alt domini de llengües, tant oralment com per escrit, en múltiples suports i amb el complement, quan calgui, d'altres llenguatges (audiovisual, corporal, musical, plàstic, etc.) en varietat de contextos i finalitats, com a eina per aprendre a aprendre.

Aquest objectiu global es concreta mitjançant diferents objectius més específics:

- Valorar les llengües com a mitjans per comunicar i per a la cohesió social, com a eines d'aprenentatge, i com a instruments d'accés a l'oci i al plaer estètic.
- Llegir, analitzar, explicar, apreciar i valorar de manera crítica els textos literaris, per tal d'entendre'ls i d'interpretar-los d'acord amb els diferents contextos històrics i socials.

- Potenciar la capacitat d'imaginació i d'abstracció, per descobrir la literatura com a via de representació i interpretació del món i de la vida, cosa que comporta un enriquiment personal directament relacionat amb la capacitat per gaudir del plaer estètic.
- Expressar oralment, per escrit i amb l'ús d'altres mitjans complementaris, la reflexió que genera la lectura i l'anàlisi de textos literaris.
- Participar de manera activa, reflexiva i crítica en interaccions comunicatives de diferent forma, necessàries per a la realització de les tasques, la construcció de coneixements o la participació en la vida social.
- Comprendre discursos orals, escrits i audiovisuals propis dels diferents contextos de la vida social i cultural, i especialment dels àmbits acadèmics i dels mitjans de comunicació.
- Emprar correctament la llengua i el llenguatge audiovisual en diferents situacions i amb diferents finalitats, especialment en l'àmbit acadèmic. Prendre consciència de la pròpia manera d'expressar-se per millorar l'eficàcia comunicativa.
- Fer del coneixement gramatical una eina eficaç per aprofundir en la comprensió, anàlisi i comentari de textos i, en general, en la millora de l'ús de la llengua.
- Obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents, usant amb autonomia i esperit crític les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Conèixer i valorar la riquesa de la realitat plurilingüe i pluricultural del món actual i més concretament de Catalunya i d'Espanya. Conèixer les característiques generals dels períodes de la literatura en llengua catalana i castellana, així com els autors i les obres rellevants.
- Analitzar els diferents usos socials de les llengües i evitar els estereotips lingüístics que comporten judicis de valor i prejudicis.
- Identificar, conèixer, i aplicar de manera correcta el funcionament intern de la llengua i les seves estructures verbals i nominals, sintagmes, i oracions i poder-ne analitzar la seva naturalesa per a fer-ne un bon ús.

6. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS PER A L'APRENENTATGE DE LES LLENGÜES

Recollint els principis del MALL, definim els següents criteris metodològics organitzatius:

- Tota la **comunitat educativa** té cura de la competència lingüística, ja que actua com a referent i modela l'ús lingüístic dels alumnes.
- El llenguatge és l'eina fonamental dels aprenentatges, com a tal la competència comunicativa és un **eix transversal** a tots els àmbits de coneixement. Es fa un **aprenentatge funcional** de la llengua fora dels àmbits pròpiament lingüístics.
- Totes les **llengües primeres dels alumnes** són acollides i visibles a l'aula. La cultura és un valor identitari de l'alumne que cal explicitar en el seu aprenentatge.
- La **cultura multilingüe** és present al voltant de l'aprenentatge. El treball de la llengua incentiva la curiositat per la diversitat cultural.
- La competència comunicativa plurilingüe dels alumnes es desenvolupa en un **aprenentatge integrat de les llengües** (TIL i TILC).
- La **reflexió metalingüística** es fonamenta en la pràctica i la comparació; l'**acarament de llengües** és un espai privilegiat per a la reflexió metalingüística, a partir de la llengua en context i, quan sigui possible, a partir de **tasques autèntiques i significatives**, cabdals per assolir la competència comunicativa. Es treballen activitats referides a situacions escolars i no escolars vinculades a funcions lingüístiques.
- Es prioritza la dimensió de **llengua oral**, per tant, s'introdueixen les llengües des de la dimensió oral (comprensió i expressió), des d'una oralització diferenciada de les llengües (**consciència fonològica**).
- Escoltant referents i practicant l'oralitat, **s'integren els diferents nivells de la llengua**, des de la pronúncia, l'entonació i la modulació a la morfologia i la semàntica.
- La **metodologia conversacional** ens permet desenvolupar les metodologies participatives i col·laboratives.
- Se sistematitza la discussió metacognitiva a l'aula.

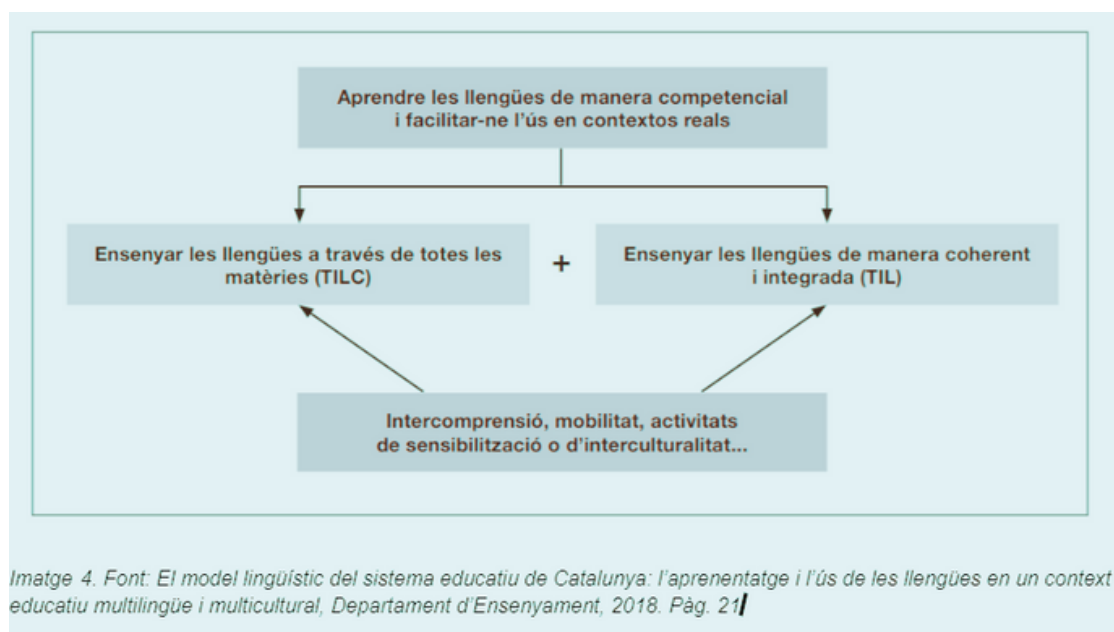
- Es dissenya un entorn d'aprenentatge a través de **seqüències** on intervenen totes les competències: escoltar, parlar, llegir i escriure.
- Es facilita la presència, l'anàlisi i la participació de i en els diversos **mitjans de comunicació**. Ús de diferents suports tecnològics per treballar la comunicació multimodal.
- El treball de la gramàtica, lèxic i ortografia es fa a partir dels **gèneres i tipologies textuais**, és a dir, sempre contextualitzat i amb modelatge competencial.
- Es dissenya un context de treball en què l'alumne es desenvolupa com a **lector i escriptor actiu i autònom**.
- El **joc** té un paper protagonista en l'aprenentatge de llengües, l'espai lingüístic és un espai excepcional per a la ludificació, des de la llengua familiar (onomatopeies, cançons, endevinalles...) fins a les formes més cultes (literatura experimental, calligrames...).
- S'afavoreix l'**enfocament creatiu** en la diversitat i transferència de llenguatges (literari, plàstic, audiovisual, icònic, gestual...). S'hi integra la imitació i l'emulació: literària, paròdica, retòrica... Es treballa la fusió dels llenguatges i la comunicació multimodal.
- Es tenen presents els **estats de maduració grupal i individual** en el procés d'aprenentatge, ja que el desenvolupament del repertori lingüístic evoluciona paral·lelament al de la persona i la seva experiència.
- Es facilita la reflexió sobre el procés cognitiu en el fet d'aprendre a escriure: es tracta d'**escriure per pensar i pensar-se com a subjecte que aprèn**.
- La **detecció primerenca de dificultats i l'acompanyament personalitzat**. En el desenvolupament d'aquest principi partim del Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA) com a marc de referència en el desplegament de pràctiques inclusives, entenent que el DUA és un marc que aborda el principal obstacle per promoure aprenents experts en els entorns d'ensenyament-aprenentatge: els currículums inflexibles, el que en diríem "talla-única-per-tothom". La finalitat de la intervenció ha de ser la identificació de la situació educativa i de les barreres que no promouen aprenentatges de qualitat en els alumnes o que promouen l'exclusió d'alguns alumnes del procés general d'ensenyament-aprenentatge desenvolupat a l'aula escolar.

Aquests criteris es concreten en el nostre centre en diferents estratègies i escenaris per tal de donar-los resposta i que els alumnes puguin assolir i consolidar els objectius fixats. A continuació, es defineixen les principals:

6.1. Tractament integrat de les llengües (TIL) i tractament integrat de llengua i contingut (TILC)

L'enfocament plurilingüe promou la capacitat dels alumnes de posar en pràctica de manera integrada els coneixements adquirits, les aptituds i els trets de la personalitat que els permeten resoldre situacions diverses i utilitzar-los en contextos i situacions diferents.

Per tal d'implementar de manera satisfactòria una educació plurilingüe i intercultural, proposem dos enfocaments metodològics que permeten avançar en aquesta concepció global de l'aprenentatge de llengües, per una banda, el tractament integrat de les llengües (TIL) i per l'altre el tractament integrat de llengua i contingut (TILC).

Aquests dos enfocaments metodològics propicien un plantejament global a través d'una perspectiva conjunta de l'ensenyament i l'ús vehicular de les llengües. Això provoca que l'organització dels continguts d'àmbit lingüístic proposats pels currículums oficials de cada etapa es distribueixen de manera global entre els diferents escenaris d'aprenentatge proposats, donant entre tots ells resposta a les hores lectives marcades pels diferents currículums oficials.

Es diferencien dos grans tipus d'escenaris per tal de donar resposta a aquest enfocament metodològic.

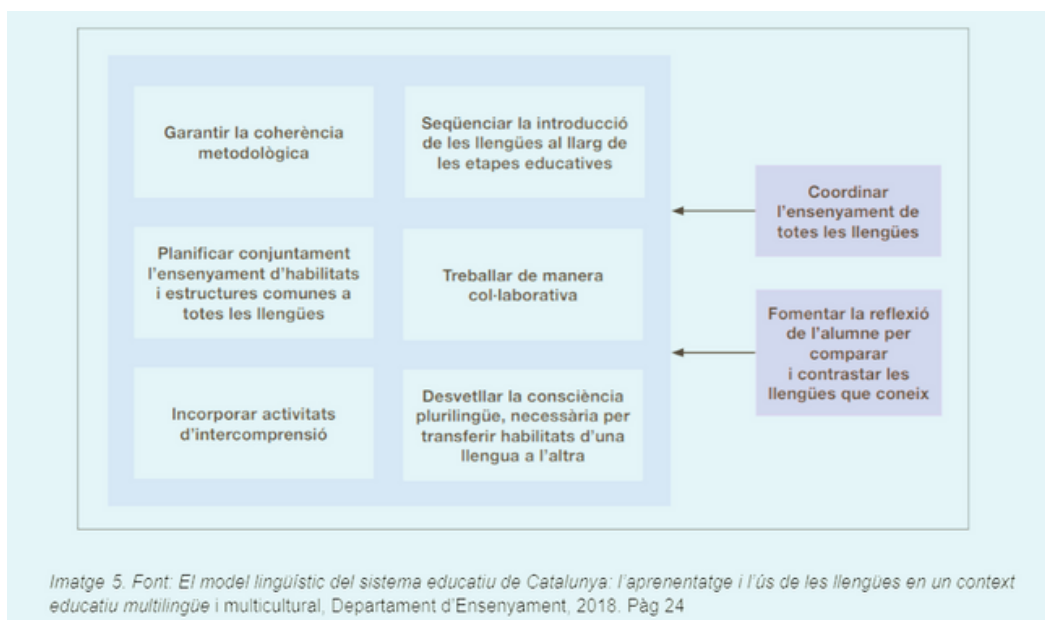
a) Tractament integrat de les llengües (TIL)

Aquesta proposta metodològica se centra en un enfocament comunicatiu de l'ensenyament de les llengües el qual és aplicable a situacions d'aprenentatge en què coexisteixen diferents llengües. Té com a finalitat promoure un ensenyament de les llengües des de principis metodològics comuns amb l'objectiu de facilitar la transferència entre llengües.

Alguns principis bàsics que es compleixen en les seqüències didàctiques de les nostres unitats, a partir d'aquest enfocament metodològic són:

- Les activitats lingüístiques s'han d'encaminar a reforçar competències clau de l'àmbit lingüístic.
- L'ensenyament de les llengües s'ha de basar en l'ús.
- La reflexió metalingüística reforça l'aprenentatge tant en relació amb la llengua que s'està aprenent com en relació amb les altres llengües que coneix l'alumne.
- Es fan explícits els mecanismes de transferència lingüística.
- La consciència lingüística de l'alumnat es desenvolupa des de totes les llengües.
- Es produeixen pràctiques d'alternança de codi (transllenguatge)

En la següent imatge es representen les implicacions organitzatives i didàctiques per al desenvolupament d'aquest enfocament metodològic.

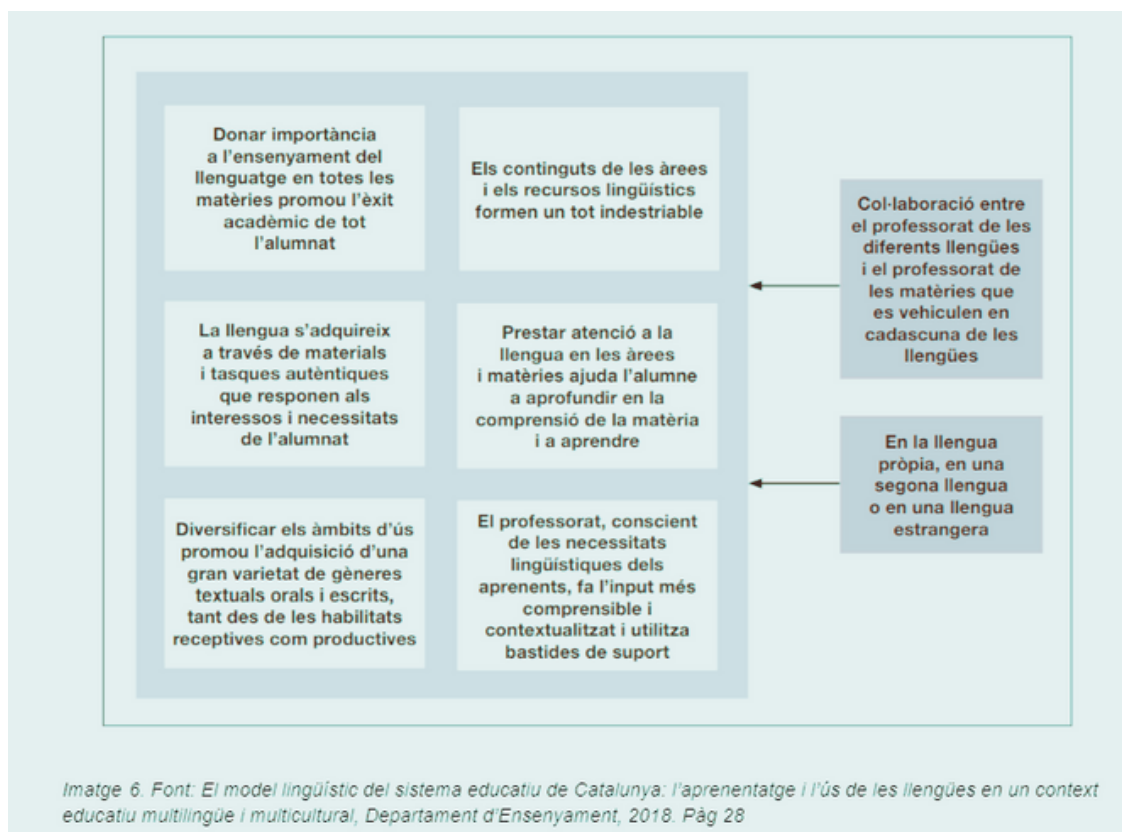
b) Tractament integrat de llengua i contingut (TILC)

El tractament integrat de llengua i contingut és una proposta metodològica orientada a ensenyar de manera integrada la llengua i els continguts en totes les àrees o matèries. Prestar atenció a la llengua en les àrees i matèries curriculars ajuda a l'alumne a aprofundir en la comprensió de la matèria i a aprendre.

Des d'aquest punt de vista, les matèries no lingüístiques han d'incloure aspectes de llengua associats a les necessitats de la disciplina, i que l'aprenentatge de les llengües es plantegi des de l'ús que se'n fa en contextos reals.

Això és així perquè alguns continguts lingüístics, cognitius i estratègics es treballen millor integrats en les àrees no lingüístiques, ja que és on prenen necessitat i per tant, significat. D'altra banda, integrar aquests continguts lingüístics en el context propi de la matèria, facilita els aprenentatges profunds de l'àmbit. Per tant, podríem dir, que tots dos àmbits s'enriqueixen a l'hora de treballar-los de forma integrada.

En la següent imatge podem veure les implicacions organitzatives i didàctiques per aquest enfocament metodològic.

Destaquem dos escenaris d'aprenentatge amb enfocament metodològic TIL i TILC:

TREBALL PER PROJECTES INTERDISCIPLINARIS

Des de l'etapa d'infantil fins al final de la secundària obligatòria es proposa el treball per projectes interdisciplinaris on **es combinen de manera integrada els continguts propis dels àmbits lingüístics (català, castellà i anglès) amb els continguts d'altres àrees o àmbits**, essent la competència comunicativa l'eix transversal de tots els aprenentatges. Des dels mateixos projectes es regulen aspectes formals de la llengua (enfocament TIL i TILC), aconseguint així un aprenentatge funcional de la competència comunicativa. El treball per projectes permet també aplicar una **metodologia conversacional**, prioritzant sempre la **dimensió oral** de la llengua i afavorint la **discussió metacognitiva** a l'aula.

ESCENARIS ESPECÍFICS D'APRENTATGE DE L'ÀMBIT LINGÜÍSTIC

Des de l'etapa d'infantil fins al batxillerat, es proposen escenaris d'aprenentatge específics per a la competència comunicativa on es treballen tant de manera integrada els continguts comuns a totes les llengües, sobretot el català i el castellà, com de manera específica els trets distintius de cada llengua (enfocament TIL). Per tant, no parlem d'hora de català ni d'hora de castellà, sinó que en els continguts es combinen, es programen i es treballen de manera conjunta en els diferents escenaris. Són espais on treballa de manera contextualitzada els aspectes formals de la llengua, com ara la gramàtica, el lèxic i l'ortografia partint dels diferents gèneres i tipologies textuais. Per tant, espais on es fa present la reflexió metalingüística a partir de la pràctica i la comparació, promovent l'acarament entre diferents llengües.

6.2. Integració del Departament d'Orientació Psicopedagògic (DOP) en l'aprenentatge de les llengües

La integració del DOP en el dia a dia de les etapes és un criteri metodològic clau en totes les etapes educatives. És un treball coordinat i sistemàtic amb tot l'equip d'educadors que permet desplegar pràctiques inclusives en el procés d'ensenyament i aprenentatge dels àmbits lingüístics que donin resposta a totes i cadascuna de les diferents realitats de l'aula, identificant aquelles barreres que limiten la plena participació de tots els nostres alumnes i eliminant les que no faciliten un aprenentatge de qualitat.

Aquesta sistematització i coordinació comença amb una correcta detecció precoç de les dificultats primerenques que puguin sorgir en els processos d'aprenentatge dels àmbits lingüístics, per tal de poder oferir una major personalització en aquests processos.

Al llarg de la trajectòria de l'alumne a l'escola s'haurà d'anar revisant la proposta personalitzada per tal d'acotar i concretar els objectius individualitzats per cada un d'ells.

Aquesta integració s'aconsegueix mitjançant les següents estratègies organitzatives:

- Implementació d'una CAD (Comissió d'Atenció a la Diversitat) per a cada etapa: reflexió conjunta de la intensitat dels suports oferts a l'aula (mesures universals, mesures addicionals i intensives), planificació de la tasca docent, valoració de la realitat de l'aula...
- Integració en les reunions dels claustres docents, tant per curs com per etapa.
- Observació i l'acompanyament a l'aula.
- Detecció de barreres d'aprenentatge.
- Observació del triangle: alumne- mestra- aprenentatge per poder donar resposta significativa.
- Oferir alternatives a la proposada: facilitar el progrés de tots els alumnes, prevenir les dificultats de l'aprenentatge i assegurar un millor ajustament entre les capacitats dels alumnes i el context educatiu.

- Valoració, junt amb l'equip docent, de la proposta individualitzada: creació d'escenaris on es generi la sinergia entre els diferents agents educatius.
- Identificació i detecció precoç de dificultats d'aprenentatge.
- Acompanyament a la família en tot el procés.

6.3. Estratègies reguladores de l'aprenentatge de les llengües

Des de les etapes d'infantil fins a la secundària obligatòria s'introdueixen eines específiques perquè l'alumne pugui autoregular-se en l'aprenentatge específic de les llengües, fomentant la reflexió metalingüística des de la pròpia pràctica. Aquestes eines són:

- Introducció de rúbriques, bases d'orientació...de les diferents competències comunicatives a totes les etapes.
- Elements per a la presa de consciència dels aprenentatges: Carpeta d'aprenentatge, portafoli de les meves comunicacions a secundària.

6.4. Foment de la lectura

Des de l'etapa d'infantil a l'etapa de la secundària obligatòria s'estableix un pla transversal per tal de fomentar la figura del lector actiu, autònom i a l'hora social en els nostres alumnes que també ajuda a desenvolupar la competència associada a aquest procés.

Tot i que la lectura està present en tots els àmbits i en totes les propostes, existeixen escenaris específics que cerquen fomentar el gust per la lectura des de les edats més primerenques, amb lectures de contes o textos literaris com a pràctica diària a les aules, fins als més grans mitjançant tertúlies literàries al voltant de diferents propostes. Sempre des d'una proposta oberta i lliure en la qual l'alumne tria des dels seus propis interessos i necessitats per tal d'estimular les ganes de llegir. A continuació destaquem les activitats o propostes més significatives.

PROJECTE LECTOR PER ETAPES

És una proposta que pretén que els alumnes llegeixin textos amb intenció comunicativa, participin en la lectura de textos, coneguin diferents tipologies textuais i escoltin la lectura com a eina per a la comprensió del text. Els alumnes s'organitzen en agrupacions reduïdes per tal de fomentar les diferents capacitats que promou el currículum.

Es genera i fomenta el diàleg de les experiències viscudes en què tant la lectura com els llibres n'han estat protagonistes en l'entorn escolar, i també el familiar.

Al cicle inicial de primària l'alumne comença a treballar les estratègies de comprensió lectora. Ho fa sistemàticament i ho continuarà fent també al llarg de la primària.

A secundària es continua amb la proposta de lectures de diferents tipologies.

GAUDI PER LA LECTURA

Espai de lectura autònoma d'uns 30' de dedicació, amb l'objectiu de facilitar experiències de lectura silenciosa i sostinguda i de passar-s'ho bé gaudint de la lectura, eliminant la pressió emocional (no hi ha judici social) i permetent adaptar el ritme de lectura particular de cada alumne

BIBLIOTEQUES D'AULA

Espai de l'aula destinat a fomentar l'hàbit de la lectura, que es construeix conjuntament amb els alumnes per tal d'afavorir la seva implicació. Es pretén afavorir la proximitat física entre els lectors i els llibres, fent del mestre un model lector.

CONSTEL·LACIONS LITERÀRIES

És una proposta que té com a objectiu potenciar la figura del lector social en els alumnes més grans i que la pròpia lectura serveixi com a eina d'autoconeixement i orientació cap al futur. Per aquest motiu, es fa una proposta de diferents lectures agrupades en blocs trimestrals, les quals tenen un fil conductor proper a l'adolescència, de les quals l'alumne tria aquella amb la que se sent més identificat, per tal de compartir posteriorment les reflexions amb la resta de companys

6.5. Anàlisi dels resultats de les proves externes i internes en relació amb l'aprenentatge de les llengües

Cada final de curs, l'Equip Directiu, conjuntament amb la Direcció Pedagògica del centre, analitza els resultats tant de les proves internes com externes del Departament d'Educació per poder incloure les mesures necessàries en els objectius estratègics del curs següent i així millorar la competència comunicativa de tot l'alumnat.

Tant els resultats com els objectius estratègics són compartits amb els equips docents de cada etapa per poder incloure els canvis metodològics necessaris en les programacions d'aula tant en les àrees o matèries lingüístiques i en les no lingüístiques.,

Aquest procés també inclou la formació al professorat que requereixi les mesures preses i instaurar la pràctica reflexiva com a eina formativa per a tot el claustre.

6.6. L'aprenentatge de la llengua amb l'alumnat nouvingut

Amb l'augment d'alumnat nouvingut a l'escola, a partir del curs 2022-23, es disposarà d'una aula d'acollida per facilitar tant la seva integració al centre com el seu progrés en l'aprenentatge de la llengua. Serà fonamental preveure mesures específiques per tal que pugui sentir-se ben acollit i percebre el respecte envers la seva llengua i cultura, i que, al més ràpidament possible, pugui seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar o social.

L'equip docent, conjuntament amb el Departament D'Orientació Psiciopedagògica del centre i el mestre de l'aula d'acollida, dissenyaran el Pla Personalitzat per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum

comú i els processos de socialització d'aquest alumnat, i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

Es prioritza l'aprenentatge de la llengua catalana, com a llengua vehicular del centre. La seva integració i el seu aprenentatge progressiu de la llengua catalana anirà passant per diferents nivells de competència lingüística fins arribar al nivell d'usuari bàsic A2. Aquest procés d'aprenentatge pot durar fins a dos anys o més.

La finalitat d'aquest suport és que aquests alumnes superin les barreres lingüístiques del llenguatge acadèmic propi de les matèries, a la vegada que continuen avançant en el domini del llenguatge conversacional o d'ús quotidià, sense deixar de banda els aspectes emocionals, relacionals, i d'inclusió escolar i social.

7. RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

Programa d'auxiliars de conversa

Des de l'etapa de primària i fins a la finalització de la secundària obligatòria es proposa una programa d'auxiliars de conversa en llengües addicionals (anglès) per tal de potenciar l'aprenentatge d'aquestes llengües dels nostres alumnes. Els auxiliars de conversa són joves nadius que esdevenen també referents culturals pels nostres alumnes, fomentant així la cultura plurilingüe dins del centre.

Els objectius que es pretenen assolir mitjançant aquest programa són els següents:

1. Potenciar l'aprenentatge de la llengua addicional dels nostres alumnes, amb especial èmfasi a la part oral.
2. Impulsar la dimensió actitudinal i plurilingüe dels nostres alumnes mitjançant aquests referents vitals.

Per tal d'assolir aquests objectius, i atenent al desenvolupament evolutiu dels nostres alumnes, la proposta organitzativa per a cada etapa és diferent. Per exemple, a infantil i a cicle inicial de primària l'auxiliar de conversa s'integra a l'aula amb l'especialista de llengua anglesa i francesa, permeten donar una millor resposta als diferents ritmes d'aprenentatge.

En el cicle mitjà, el cicle superior, la secundària obligatòria la proposta va més enfocada al treball amb grups reduïts d'alumnes potenciant la dimensió oral de la llengua. Escoltant persones referents i practicant l'oralitat, s'integren els diferents nivells de la llengua, des de la pronúncia, l'entonació i la modulació a la morfologia i la semàntica.

Participació en activitats i concursos interns i externs de l'àmbit lingüístic

La participació en activitats externes vinculades a l'àmbit lingüístic és una línia de treball transversal de l'escola que permet potenciar l'enfocament comunicatiu en l'aprenentatge de les llengües.

Aquesta estratègia permet, per una banda, fomentar l'enfocament lúdic i creatiu de la llengua, augmentant la motivació de l'alumne. Per l'altra banda també permet donar resposta als diferents estats de maduració grupals i individuals en el procés d'aprenentatge de la competència comunicativa, ja que són escenaris oberts sense limitacions didàctiques. Finalment, són propostes que doten d'escenaris autèntics i amb significat pel que fa a l'ús de la llengua, potenciant d'aquesta forma el vessant més comunicatiu de la llengua. Alguns exemples són:

- Jocs florals de l'escola.
- Certàmens literaris de zona.
- Certamen de lectura en veu alta.
- Altres concursos.

Utilització de les TIC en l'aprenentatge de les llengües

L'ús de les eines TIC és una estratègia comuna en totes les etapes que fomenta, per una banda, aspectes metodològics claus en el nostre model com són la **creativitat**, la **funcionalitat** i la **significació** de les tasques comunicatives, a partir de la presència, de l'anàlisi i de la participació en diferents mitjans de comunicació. Per l'altra banda, l'ús de recursos tecnològics a l'aula permet fomentar la **comunicació multimodal**, tan de forma sincrònica com asincrònica. Des de l'etapa d'infantil fins a primària, l'alumne disposa de diferents dispositius a l'aula, de forma compartida, com ordinadors portàtils i tauletes. A partir de la secundària obligatòria, cada alumne disposa del seu ordinador portàtil personal, que serà la seva principal eina de treball. En aquest sentit, els recursos que s'utilitzen en les diferents etapes són:

- Processadors de textos.
- Programes d'edició de vídeo i so.
- L'ús del correu electrònic.
- Servei d'allotjament d'arxius (Google Drive).
- Ús de xarxes socials com a eina per a la visualització i la cerca de coneixement.
- L'ús d'activitats interactives amb diferents models de comunicació.
- L'ús d'activitats autocorrectives per desenvolupar l'autonomia de l'alumne.
- L'ús de mitjans de comunicació autèntics com a models comunicatius.

08. LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN

La llengua catalana és la llengua vehicular del centre, i, per tant, la llengua que s'utilitza en totes les activitats, en tots els materials (excepte en els propis de les altres llengües), en les tasques administratives i en les comunicacions, tant externa com interna. Aquest criteri s'aplica també en totes les comunicacions que fan referència a l'àmbit no formal.

Per tal de garantir una comunicació eficient amb les famílies, es podrà arribar a traduir alguna de les comunicacions a partir de la petició expressa de la pròpia família. Aquest criteri només serà aplicable per a les comunicacions que fan referència a l'activitat lectiva concreta dels seus fills o filles, com ara: butlletins de qualificacions, informacions sobre activitats, informacions sobre modificacions horàries...

L'escola vetllarà per tal de no fer servir un llenguatge sexista en totes les seves comunicacions, tant internes com externes.

Pel que fa a la comunicació interna, destaquem els següents canals:

- **NET:** És un entorn virtual compartit per totes les escoles de Jesuïtes Educació de comunicació i relació entre famílies, alumnat i equip d'educadors i educadores. Al mateix temps, és una potent eina de cerca i creació de coneixement.
- **Correu electrònic:** Mitjà que s'utilitza per a les informacions concretes de cadascuna de les etapes, així com les comunicacions que fan referència a la pròpia activitat del centre.
- **Blogs:** El diari és un lloc web amb la finalitat d'aconseguir informar a les famílies de les activitats pròpies del curs.

La llengua catalana és la llengua vehicular del centre, i, per tant, la llengua que s'utilitza en totes les activitats, en tots els materials (excepte en els propis de les altres llengües), en les tasques administratives i en les comunicacions, tant externa com interna.

- **APP mòbil:** És l'aplicació per a telèfons mòbils que fa possible l'accés de les famílies a serveis i informacions de l'escola, com ara comunicar una absència o un retard, comprar un tiquet de menjador, consultar el menú o avisar que una persona no habitual vindrà a buscar el seu fill. També és el canal per les famílies per rebre de manera ràpida i àgil els comunicats de l'escola.
- **Panell digital informatiu:** Situat a la recepció de l'escola, mostra diferents tipologies d'informació, com ara: imatges d'activitats, descripció de projectes de cada etapa, agenda, descripció del model educatiu....

Pel que fa a la comunicació externa, destaquem els següents canals:

- **Pàgina web:** Canal oficial de comunicació de la xarxa d'escoles de Jesuïtes Educació, on es mostra el projecte educatiu de les diferents escoles de la xarxa. www.fje.edu/ca
- **Revista:** Eina que mostra el contingut pedagògic de la nostra proposta educativa, des de les diferents etapes i transversalment. La revista té una freqüència trimestral, i es presenta en format digital i interactiu. s'envia a famílies, alumnat, educadors i educadores actuals i jubilats.
- **Agenda:** És una publicació digital que es distribueix a través del correu electrònic amb periodicitat setmanal. Conté totes les activitats de les diferents etapes que es desenvoluparan la setmana següent, S'envia a famílies i educadors/es.
- **Xarxes Socials:** Mostren el model educatiu de l'escola mitjançant la publicació de les diferents activitats del dia a dia. Les diferents xarxes socials que s'utilitzen per a la difusió són: Instagram, Twitter, Facebook, Youtube i LinkedIn.

09. LA FORMACIÓ I L'ACREDITACIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT

Perfil docent Jesuïtes Educació

A les característiques pròpies dels docents de Jesuïtes Educació (talent i vocació, identificació amb els valors evangèlics i capacitat de treball en equip, entre moltes d'altres) cal sumar-hi el fet de ser referents per als alumnes. En el terreny de la llengua, d'ús constant i omnipresent cal una consciència clara, ja que som els models d'identificació lingüística en l'àmbit escolar, acadèmic.

Molts aprenentatges es generen per imitació: el de l'expressió oral n'és un dels models més clars. Els educadors són conscients d'aquest modelatge, que, en molts casos, permet als alumnes accedir a altres fonètiques i registres, però sobretot aporta models de diàleg de qualitat: cortesia, precisió, especulació, empatia, expressió acurada d'idees i emocions, capacitat de negociació...

Els alumnes necessiten no només models de productes acabats (que també) sinó sobretot models de processos, que posin de manifest el que l'usuari competent de la llengua fa quan vol expressar un missatge (oral o escrit) o bé llegir-lo, les estratègies que posa en marxa, els avenços i els retrocessos...

Referent a l'escriptura, els docents són model escriptor escrivint per a l'alumnat, però més encara quan escriuen en interacció amb ells, i especialment verbalitzant i fent explícits els processos que se segueixen, tant a l'hora de planificar, com de redactar, com de revisar el text (com es representa el lector del text, què en sap, com busca la informació, com selecciona els continguts en funció de l'objectiu, com escull el vocabulari i el to del text, com revisa el que ja ha escrit...).

Pel que fa a la lectura, els docents han de ser bons animadors i prescriptors, coneixedors de les etapes de maduració i dels interessos que viuen els seus alumnes, així com de les possibilitats de lectura i d'activitats paraliteràries que es generen en la nostra societat, en els mitjans i les TIC.

Perfil del docent plurilingüe

L'educació plurilingüe requereix compromís personal amb els valors favorables al multilingüisme i la multiculturalitat, així com reconeixement del vincle entre llengües i cultures i, per tant, la capacitat de generar diàleg interlingüístic i intercultural. Un educador model i referent de llengua ha de saber-ne, de llengües; ha de ser competent en les llengües que fa servir i ensenya a l'escola, però també ha de tenir una actitud plurilingüe. En aquest sentit, una actitud plurilingüe implica un reconeixement de les llengües que parlen els alumnes, que va més enllà d'una actitud positiva vers la diversitat de les llengües a l'aula. Aquest reconeixement suposa entendre que les llengües que porten els alumnes a l'aula són eines útils per aprendre altres llengües i, per tant, actuar coherentment en aquest sentit.

Pel que fa a les competències, aquestes han de ser: la reflexió metalingüística i interlingüística, la capacitat d'integrar objectius comunicatius a les diverses àrees i matèries (bifocalització), la d'anticipar les dificultats i construir ajudes metodològiques, la d'usar les estratègies d'intervenció lingüística al servei de la comprensió i expressió orals, d'integrar i valorar les reflexions interlingüístiques i metalingüístiques. La capacitat d'autoavaluar-se i d'actualitzar els coneixements i transferir-los a la pràctica.

El docent plurilingüe, a més de la competència en la llengua vehicular i les llengües addicionals, ha de conèixer la didàctica o les didàctiques del plurilingüisme: les fases de l'aprenentatge de llengües addicionals, la didàctica integrada (TILC i TIL), les seqüències didàctiques i estratègies específiques: traducció TOLC (Translation for Other Learning Contexts), traducció de referents culturals, alternança de codi (codeswitching), collages lingüístics, textos d'identitat lingüística (Linguistic Identity Texts).

També són necessàries competències de l'àmbit emocional i relacional que permetin crear una atmosfera de respecte i seguretat a l'aula, favorable als aprenentatges plurilingües, on l'error sigui un pas més del procés d'aprenentatge i hi hagi un diàleg interactiu que valori els diversos repertoris lingüístics dels alumnes.

Tenint com a referència l'anglès, primera llengua addicional, cal:

- Promoure la competència comunicativa plurilingüe a través de l'anglès, tal com apunta el Marc Comú Europeu de Referència de les Llengües (2001) on l'objectiu serà generar parlants plurilingües i interculturals que sàpiguen comunicar-se en llengües;
- Acceptar que en l'actualitat hi ha més parlants no-nadius d'anglès que parlants d'anglès nadius; això implica ser conscient que es parlen anglesos diferents i que el docent nadiu d'anglès no serà necessàriament el millor mestre d'anglès, tal com tradicionalment s'havia concebut;
- Ser referent de llengua, els especialistes d'Anglès, oferint un input majoritàriament en anglès, seguint la premissa 'English mainly' (principalment en anglès) en comptes de 'English only' (només en anglès).
- Ser conscient que aprendre llengua implica utilitzar la llengua. La competència comunicativa es desenvolupa si la llengua s'usa - utilitzant-la en situacions comunicatives- però també si més endavant també hi ha un procés de reflexió -on es reflexiona sobre com es construeixen els missatges en cada llengua.
- Promoure autèntiques oportunitats reals d'ús de les llengües.
- Treballar de forma integrada amb altres companyes que siguin mestres i mestres d'altres llengües; això implica que el centre ha d'apostar per un model integrat de llengües en què, tal com diu Pascual Granell (2006): El tractament integrat ha de consistir en un plantejament global que tingui per objectiu la construcció de la competència plurilingüe a través d'una perspectiva conjunta en l'ensenyament i l'ús vehicular de totes les llengües del currículum [...] tenint en compte el que és comú en elles i el que és propi de cada una d'elles.

Això implica planificar i treballar de forma conjunta, analitzant el currículum de forma transversal i cercant els conceptes comuns, adoptant una 'conceptualització translingüística'.

Pla de formació dels docents

Per tal que els docents de la nostra escola puguin donar la millor resposta al nostre Projecte Educatiu i concretament al pla lingüístic, permanentment s'avalua les necessitats formatives de l'escola en aquest àmbit i s'estableix un pla de formació. Aquesta proposta formativa pot ser anual o plurianual i té com a objectiu actualitzar i millorar la qualificació professional i millorar-ne les pràctiques educatives. La formació és el mitjà clau per garantir un bon servei educatiu i per a la implantació de les polítiques d'innovació en tots els àmbits del procés educatiu, també doncs en el procés d'ensenyament i aprenentatge dins de l'àmbit lingüístic.

L'actualització per part del conjunt d'educadors de l'escola en metodologies, continguts i gestió d'aula permeten un model competencial d'ensenyament-aprenentatge que afavoreix a la consolidació del bagatge lingüístic dels nostres alumnes.

Exemples de propostes detectades i prioritzades en els plans de formació són:

- Capacitació en llengües addicionals.
- Aprenentatge de la lectura i escriptura a infantil i primària
- Enfocament metodològics globals i plurilingües (TIL i TILC)
- Avaluació competencial i formadora.

10. REFERÈNCIES

Marc d'Ensenyament de Llengües VIVES (MELVIVES), Societat Catalana de Pedagogia, 2015

Model d'Aprenentatge de les Llengües de JE, 2018

Model d'Aprenentatge de les Llengües a l'Educació Infantil i Primària Inicial, 2018

El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya: l'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural, Departament d'Ensenyament, 2018